

Tõhus osalemine kaevandamisotsustes

Tiina Georg

Keskkonnaõiguse Keskus

Purtse Jõe
Arenduskeskus
MTÜ

Päevakava

10.00 Päeva tutvustamine, sissejuhatus

10.10 Koolituse teoreetiline osa: kuidas ja milles kaasa rääkida, kui kodupiirkonda plaanitakse rajada kaevandust? Millele peaks selles protsessis keskenduma?

11.10 Paus

11.20 Koolituse praktiline osa: arutame elulise juhtumi näitel, mida saab kogukond teha, kui kodu juurde hakkab tulema kaevandus

11.40 Küsimused-vastused, arutelu

12.00 Eesti Metsa Abiks (Linda-Mari Väli ja Raul Steinberg) tutvustab Eesti Looduskaitse Koostöövõrgustikku ja eestilooduskaitse.ee lehekülge. Küsimused ja arutelu.

12.30 Koolituse lõpp

Keskkonnaõiguse Keskus

- Tegutseme alates 2008
- Hetkel 4 (+1) juristi, kommunikatsioonijuht, tegevjuht
- Fookusteemad
 - keskkonnamõjude hindamine (Natura)
 - maapõu
 - kliimamuutused

Keskkonnaõiguse Keskus

- Tegeleme
 - Huvikaitse
 - Õigusabi (tasulise teenusena)
 - Juriidilised analüüsid (tellimusena)
 - Keskkonnaõiguse alased koolitused
 - Anname välja uudiskirja
 - Osaleme koostöövõrgustikes (sh rahvusvahelised)
- Kliendid
 - Vabaihendused
 - Kogukonnad
 - Eraisikud
 - KOVid

Projekti tegevuste tutvustus

- Peamine eesmärk – toimiv koostööplatvorm – sügiseks
 - Hetkel olemas toimiv FB leht
 - Täna tutvume eestilooduskaitse.ee lehe võimalustega
- Abistavad tegevused
 - Osalemisjuhise koostamine (valmib sügiseks)
 - Osalemiskoolituse läbiviimine (täna)
 - Arutelu Arvamusfestivalil, 13. augustil
 - Jätkusuutlikkuse tagamine – kohtumine suve lõpus või sügise alguses
- Projekti rahastab EMP toetuste Aktiivsete Kodanike Fond, mida vahendab Avatud Eesti Fond koostöös Vabaühenduste Liiduga

Kust leiab menetluste kohta teavet?

- [Ametlikud Teadaanded](#) → *Teadaande pealiik: keskkonnalubade teated; Mõjupiirkond: nt Harju maakond*
- Keskkonnalubade infosüsteem [KOTKAS](#) → *Keskkonnavalvamine → Keskkonnalubade taotlused ja menetlused*
- Piirinaabreid teavitab Keskkonnaamet
- Kohalikud ajalehed
- Teabenõue info@keskkonnaamet.ee → vastus 5 tööpäeva jooksul

Menetlused ja osalised

1. Geoloogilise uuringu loa menetlus

(2.) Keskkonnamõju hindamine

3. Kaevandamisloa taotluse menetlus

- Piirkonna elanikud/keskkonnaorganisatsioonid
- Kaevandamisest huvitatud ettevõtja
- **Kohalik omavalitsus**
- Keskkonnaamet

Geoloogilise uuringu loa menetlus

- Maavara geoloogiline uuring on maavara arvele võtmise ja **kaevandamise eesmärgil** tehtav geoloogiline töö (MaaPS § 4 lg 2)
- Keskkonnaamet küsib KOVilt arvamust (MaaPS § 35 lg 1 p 10)
- Keelduva arvamuse põhjendamine. RKHKO [3-3-1-37-15](#). KOVil on lai kaalutlusruum, aga peab huve kaaluma ja õigesti põhjendama.
- KOVi keelduv arvamus on siduv, v.a Vabariigi Valitsus saab üle sõita, kui on ülekaalukas riigi huvi (MaaPS § 35 lg 3) → varustuskindlus
- Uuringuluba saavad kohtus vaidlustada nii kohalikud elanikud/keskkonnaorganisatsioonid kui ka KOV

Keskkonnamõju hindamine

- KeHJS § 6 lg 1 p 28
- Keskkonnamõju hindamine tuleb teha vaid siis, kui kavandatakse üle 25 ha pealmaakaevandamist või mis tahes suuruses allmaakaevandamist
- Eelhinnang tuleb teha alati
- KMH avalikustamise etapp – seisukohtade esitamine

Kaevandamisluba

- KOVi arvamus: MaaPS § 49 lg 6
- KOVi keelduv arvamus on siduv (MaaPS § 55 lg 11), v.a Vabariigi Valitsus saab üle sõita, kui on ülekaalukas riigi huvi (MaaPS § 55 lg 4) → varustuskindlus
- KOVi arvamuse põhjendamine
- Kaevandamisluba saavad vaidlustada nii kohalikud elanikud kui ka keskkonnaorganisatsioonid:
 - a) Vaie Keskkonnaametile 30 päeva jooksul
 - b) Kaebus halduskohtule 30 p jooksul või pärast vaideotsuse kättesaamisest 30 p jooksul

Linn näitas Päraküla kaevandusele punast tuld

Kristo Niglas
REPORTER

8. veebruar 2021, 16:55

(Üldgeoloogiline uurimistöö)

- Tehakse maapõue geoloogilise ehituse selgitamise eesmärgil (MaaPS § 4 lg 1)
- Alates 2020. a ei pea Keskkonnaamet KOVi arvamust küsima
- Vaidlustamiseks peaks uurimistöö iseseisvalt õigusi rikkuma

Mida saab veel teha? Kohalik kaitseala

- **NB:** võimalik eelkõige enne kaevandamisloa väljaandmist!
- Kohaliku kaitseala loomine:
 - a) Üldplaneeringu käigus
 - b) Ilma üldplaneeringuta
- Avaldus KOVile koos alapiiride kaardiga
- Põhjendused: kohalikud kaitseväärtused, nt väärtuslik maastikutüüp, mida on maakonnas vähe
- Põhjenduseks sobib mh kaevanduse ärahoidmine (RKHKo [3-17-563](#), [KÕKi uudis](#)), aga mitte kaitsealused liigid
- Kaitseala menetluse ajaks on KeA-l õigus peatada kaevandamisloa menetlus/uuringuloa menetlus (LKS § 8 lg 6). RKHKm [3-19-2448](#): Jõelähtme vald nõuab KeA-lt kaevandamisloa taotluse menetluse peatamist

Mida saab veel teha?

- Meediakajastused
- Allkirjakogumised, nt rahvaalgatus.ee
- Riiklik kaitseala – avaldus Keskkonnaministeeriumile
- Üldplaneeringus rohealade kasutustingimuste seadmine
- Kui kaevandamisluba on juba antud:
 - a) Loa muutmine (KeÜS § 59 lg 1)
 - b) Kehtivuse peatamine (KeÜS § 61)
 - c) Kehtetuks tunnistamine (KeÜS § 62 lg 2): mh kui kaevandaja rikub loa nõudeid või seadust

Küsimused?

Paus 10 min

Mõtteharjutus

- 1) Murru kinnistul tehakse geoloogiline uuring, mille tagajärjel on lähedalasuvate kaevude vesi pool aastat rikutud. Külaelanikud esitavad vallavalitsusele selle kohta avalduse, mis kaob registreerimata vallasekretäri sahtlisse. Algatatakse ja kehtestatakse Murru kinnistu detailplaneering ja maa sihtotstarve muudetakse mäetööstusmaaks ilma avalikkust ja naabreid sisuliselt kaasamata.
- 2) Arendaja edastab kaevandamisloa menetluse kestel Keskkonnaametile valeandmeid tabelis, kus on märgitud, et 1,5 km radiuses paljud kinnistute omanikud „pole vastu” karjääri rajamisele, kuigi valdav enamus neist polnud sellest teadlikud. Samuti oli nimekirja lisatud asjassepuutumataid inimesi teistest küladest.
- 3) Keskkonnaamet:
 - a) algatab kaevandamisloa menetluse;
 - b) annab kaevandamisloa välja.

Lüganuse juhtum

- Aastate jooksul meeleavaldused, allkirjakogumised, meediakajastused, kompromisslepingute katsed, aastaid kestnud läbirääkimised osapooltega
- 17. detsembril 2020 juristi kiri kohalike elanike nimel Keskkonnaametile kaevandamisloa kohta
- Veebruaris 2021 andis Keskkonnaamet **kaevandamisloa**. 18. märtsil 2021 **vaidlustas MTÜ Lüganuse Tagaküla kaevandamisloa halduskohtus**
- 13. aprillil sai MTÜ Lüganuse Tagaküla halduskohtus enamjaolt **esialgse õiguskaitse**, aga kohus lubas jätkata müratõkkevalli ehitust
- 28. aprillil **määruskaebus** ringkonnakohtule, kuna müratõkkevalli ehitus mõjutab kaevude vett ning ilma kaevandamiseta pole müratõkkevalli vaja
- Ühtlasi on KOVile tehtud ettepanek **Matkapealse väärtusliku maastiku kohaliku tähtsusega kaitse alla võtmiseks**. Maakondliku tähtsusega väärtuslik maastik: niiskete looniitude tüübirühma kuuluv rohumaad, kus leidub kiviaedu, lohukive, I aastatuhandesse dateeritud kivikalmeid ja muistseid põllupeenraid

Küsimused?

Foto: Rainar Kurbel